

Filozofija u učionici

Stručni skup o nastavi filozofije

Institut za filozofiju i društvenu teoriju
Univerziteta u Beogradu

25. jun 2024., Beograd

KNJIGA APSTRAKATA

**Institut za filozofiju i društvenu teoriju
Univerzitet u Beogradu**

Organizacija

Edulab: Laboratorija obrazovnih teorija

Urednici:

Olga Nikolić

Predrag Krstić

Miloš Jeremić

Aleksandar Milanković

Programski i organizacioni odbor:

Olga Nikolić

Predrag Krstić

Miloš Jeremić

Aleksandar Milanković

Stručni skup

Filozofija u učionici

odobren u Zavodu za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja
pod kodom 1179

Izdavač

Institut za filozofiju i društvenu teoriju

Univerziteta u Beogradu

Za izdavača: Gazela Pudar Draško, direktorka

Dizajn: Nataša Janković

Prelom: Sanja Tasić

Mesto i godina izdanja: Beograd, 2024.

ISBN: 978-86-82324-66-9

Filozofija u učionici
knjiga apstrakata

Filozofija u učionici

Edulab: laboratorija obrazovnih teorija Instituta za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu organizuje stručni skup za nastavnike i nastavnice filozofije u srednjoj školi, u formi simpozijuma pod naslovom *Filozofija u učionici*.

Iako filozofija ima svoje mesto u našem obrazovnom sistemu, istraživanja specifičnih pedagoških pristupa i metoda primenljivih u srednjoškolskoj nastavi filozofije su relativno retka. Ova praznina ukazuje na potrebu za dubljim razumevanjem metoda putem kojih se učenicima mogu delotvorno prenositi filozofski sadržaji i načini mišljenja, kako bi se osiguralo da pedagoške strategije odgovaraju ciljevima filozofskog obrazovanja. Istraživanje, kreiranje i objavljivanje opsežnih studija o metodici nastave filozofije omogućilo bi ne samo razvoj inovativnih nastavnih praksi, već jasan uvid i šire razumevanje potencijala nastave filozofije u obrazovno-vaspitnom razvoju učenika. Postoji očigledna potreba za daljim istraživanjima u ovom području, koja bi obogatila kako obrazovnu teoriju tako i pedagošku praksu. Stoga Vas očekujemo na stručnom skupu *Filozofija u učionici* kojim želimo da pokrenemo stručnu diskusiju u ovom pravcu.

Zajedno ispitujemo odgovore na sledeća pitanja:

– Čemu filozofija? Kako shvatate glavne obrazovne *svrhe* nastave filozofije i šta kao nastavnik želite da postignete? U skladu sa time, kakav treba da bude generalni pristup nastavi filozofije i drugih filozofskih predmeta?

– Koje *metode* i oblike rada birate u nastavi i zbog čega? Koje inovativne postupke koristite? Za koje metode smatrate da su adekvatne za filozofske predmete i zbog čega? Kojim konkretnim metodama postižete koje konkretne obrazovne efekte?

– Koje specifične *pedagoško-didaktičke i psihološke perspektive* integrišete u nastavu i zbog čega?

– Koje metode koristite kako biste *povezali* teme u okviru nastave filozofije *sa drugim predmetima*? Koje teme iz drugih predmeta mogu da doprinesu nastavi i učenju filozofije i obratno?

– Kako podsticati *transfer* filozofskih pitanja i filozofskog mišljenja *u konkretne životne problemske situacije*? Kako nastojite da doprinesete tome da nastava i učenje filozofije u školi obogati učenički život van škole?

– Šta nam *nedostaje* u procesu nastave i učenja filozofije? Sa kojim se praktičnim izazovima i problemima suočavate u nastavi i kako ih prevazilazite?

– Koristite li neke određene metode u *komunikaciji* sa učenicima, u organizovanju grupnih aktivnosti i vođenju diskusije? Kako uspevate da zainteresujete učenike za filozofske probleme? Kako objašnjavate učenicima smisao nastave filozofije? Da li i kako angažujete učenike u osmišljavanju nastave?

– Kako *ocenjujete* učenike i kako pratite njihov razvoj? Koje modele formativnog ocenjivanja koristite? Kako individualizujete nastavu i kako je prilagođavate različitim stilovima učenja?

– Koja *nastavna sredstva*, materijale i artefakte koristite i kakav obrazovni efekat time želite da postignete?

Očekujemo vaše refleksije o aktuelnoj situaciji u nastavi i kritičke osvrtne na prednosti i nedostatke trenutno važećeg programa. Sve-sni mogućih stranputica ali i prokrčenih puteva u proučavanju i istraživanju nastave filozofije, zamislili smo stručni skup *Filozofija u učionici* kao tek prvu etapu dugog zajedničkog putovanja.

Program skupa

9.00-9.10	Pozdrav i uvodna reč	
9.10-10.40	Tematska rasprava I <i>Nastajanje pitanja ili zakoračiti iza očiglednog</i>	
Miloš Jeremić	Požarevačka gimnazija, Požarevac	
Iris Janković	Prva gimnazija, Beograd	
Danijela Grujić	Gimnazija „Jovan Jovanović Zmaj“, Novi Sad	
Diskusija		
10.40-11.00	Pauza	
11.00-12.30	Tematska rasprava II <i>Sinestezije: pojmovi, slike i životna iskustva u nastavi filozofije</i>	
Damir Malešev	Gimnazija „Isidora Sekulić“, Novi Sad	
Siniša Mitrić	Matematička gimnazija Geološka i hidrometeorološka škola „Milutin Milanković“ Beograd	
Mirko Marković	Gimnazija „Vuk Karadžić“, Loznica	
Diskusija		
12.30-13.00	Pauza	
13.00-15.00	Tematska rasprava III <i>Od intimnosti iskustva do javnosti škole</i>	
Aleksandra Maksić	Zrenjaninska gimnazija, Zrenjanin	
Marija Jovanović	Gimnazija Mladenovac	
Aleksandra Peričin	Četvrta gimnazija, Beograd	
Zoran Bašić	Trinaesta gimnazija, Beograd	
Diskusija		
15.00-15.15	Pauza	
15.15-16.00	Zaključna rasprava	apstrakti
16.00-16.30	Evaluacija skupa	

Zoran Bašić¹

Trinaesta gimnazija

Beograd

Filozofija u školi

Apstrakt: Razmatrajući temu pokušaću da u 3 koraka sažmem iskustvo bavljenja filozofijom u gimnaziji iz rada sa učenicima u učionici i naročito, u školskoj biblioteci. Počeo bih sa (1) opisom stanja uz rizik da ponovim poznata i dosta komentarisana opšta mesta: anti-filozofsku atmosferu savremenosti, ugroženost filozofije kao discipline u „kavezu“ pragmatičkih kurikuluma, brutalno zagađenje medijskom indoktrinacijom „aktuelnog“, „isplativog“, „savremenog“. Fokus bi bio na dva žarišta antifilozofske klime – turbokapitalističkoj kulturi profita kao božanstva i autokratskim i nedemokratskim političkim sistemima koji su alergični na vitalne impulse od kojih filozofija živi: kritičku svest i njoj imanentni smisao slobode. (2) Drugi korak je kratka skica smisaonog okvira nastave filozofije u srednjim školama. Prateći Habermasov inicijalni projekat, stranice tog okvira bile bi različite strategije kritike: dogmatskog poslednjeg utemeljenja, šematizma „uklopljivosti“ u postojeći naučni pogon, religijskog i metafizičkog nasleđa i elitističkog „specijalističkog“ samorazumevanja. (3) Treći korak je rezultat iskustva iz rada sa učenicima na temu filozofije u biblioteci škole. Biblioteke kao prirodni ambijent života filozofije od njenog nastanka imaju danas mnogo neiskorišćenog potencijala. Filozofija je, između ostalog, duboko intimna i lična stvar svake egzistencije i individualni pristup specifičnog rada bibliotekara i učenika posvećenih odabranim filozofskim delima je nezamenljiv i vrlo plodan za otkriće filozofije, buđenje i negovanje filozofske svesti kod učenika. To bih na kraju ilustrovao sa nekoliko konkretnih tekstualnih primera (Platon, Kant, Niče).

Gljučne reči: kritika, sloboda, oblast duhovnog, biblioteka, Habermas

¹ zoran.basic@trinaestabggim.edu.rs

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

dr Danijela Grujić²

Gimnazija „Jovan Jovanović Zmaj“

Novi Sad

Kritički orijentisana nastava filozofije Kako nastaju pitači u školi?

Apstrakt: Vodeći motiv propitivanja metodoloških problema filozofije u srednjoškolskoj nastavi u ovom radu počiva na temeljnom zahtevu za buđenjem i podsticanjem upitne moći učenika kao osnove njihovog autentičnog misaonog procesa, što ima dalekosežni uticaj na celinu obrazovno-vaspitanog razvoja učenika. Usredsređenost razmatranja na kritički karakter mišljenja, na to kako stvoriti pitače u školi, dajući vodeću reč pitanjima i otuda poteklom propitivanju u događanju filozofije na času, pri tome nikako ne umanjuje značaj sticanja filozofskog obrazovanja mladih, već naprotiv upućuje na njihovu komplementarnost. Jedinstveni proces misaono riskantnog tražanja nastavnika i učenika za vlastitim pitanjima i odgovorima uvodi nastavu filozofije u jednu sasvim novu dijalošku dimenziju odnosa prema filozofskim sadržajima, daleko životniju i delotvorniju i u pogledu odnosa prema svim drugim nastavnim sadržajima – u potragu za obrazovanošću. Ipak, ova metodološka nastojanja uveliko ostaju ograničena višemilenijumski okoštalom logičkom osnovom znanja i mišljenja u logici tvrdeće misli, ostaju u dubokoj senci zaborava logosa – izvornog logoskog otpočinjanja filozofije i nauke mišljenjem koje pita. Misaona stranost onto-logičkog prvenstva pitanja epohalno trijumfuje u stavu o samorazumljivoj datosti i neosvećenim tokovima postvarenja jednog kibernetički usmerenog automatizovanog savremenog sveta. Nasuprot tome stoji s jedne strane proboj filozofskog zahteva autentičnog mišljenja za logičkim primatom upitnog mišljenja, a s druge strane preporod obrazovanja

² grujic.danijela11@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

kroz celoviti razvoj tome primerene pedagoške prakse. Zbog toga treba u svakoj prilici da prestanemo da prenosimo i predajemo filozofiju i umesto toga da je sa sagovornicima zajedno-pitajući stvaramo i živimo.

Ključne reči: autentično mišljenje, filozofija, logika pitanja, obrazovanje, nastava

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Iris Janković³

Prva gimnazija

Beograd

Filozofija u učionici: zakoračiti iza očiglednog

Apstrakt: Izlaganje će biti strukturisano oko dva pitanja koja su predložena u pozivu za Skup – čemu filozofija i koji su nedostaci u realizaciji nastave filozofije (odnosno šta ih uzrokuje). U diskusiji će se poći od toga da se kao najčešće navođen ishod nastave filozofije spominje razvijanje takozvanog kritičkog mišljenja. Namera je da se razgovara o ostvarivosti ovog ishoda preispitujući sa jedne strane postojeći sistem (gimnazijskog) obrazovanja, a sa druge strane sam koncept kritičkog mišljenja. U vezi sa ovim drugim, uzeće se u obzir delezovska perspektiva koja u samoj filozofiji otkriva prefilozofske, dogmatske komponente koje je vraćaju mnenju (od kojeg bi upravo filozofija trebalo da nas emancipuje). Na osnovu toga tematizovaće se teza da obrazovanje koje se temelji na zdravom razumu, zapravo blokira mišljenje – umesto da ga izaziva da ide iza onoga što je samo-očigledno. Takođe, razmatraće se mogućnosti da se Delezova ideja o neophodnosti *nove slike mišljenja* – mišljenja koje je u znaku *susreta i prisile*, a ne *dobro volje* da se misli – preispituje u kontekstu stvaranja drugačijeg koncepta obrazovanja (onog čiji bi nosilac bila filozofija čija je svrha da ožalošćuje glupost u svim njenim vidovima, ali i sve njene „nosioce“ – od kojih je najjstrajniji upravo obrazovni sistem kakav poznajemo). Na ovaj način želim da ukažem da glavni nedostatak u nastavi filozofije ne počiva u slabostima programa (kojih nesumnjivo ima), nego leži u tome što se ova nastava (češće nego što bi to trebalo) pretvara u filozofsko reprodukovanje zdravorazumskih datosti koje ne samo da ne izaziva mišljenje, nego ga zaustavlja.

Ključne reči: kritičko mišljenje, zdrav razum, slika mišljenja

³ iris.jankovic1@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Miloš Jeremić⁴

Požarevačka gimnazija

Požarevac

Kako je moguća nastava filozofije?

Apstrakt: Ričard Rorti, u svom tekstu iz 1979. godine, *Pragmatizam, relativizam i iracionalizam*, izlaže kritičku refleksiju o zahtevu za profesionalizacijom filozofije Artura O. Lavdžoja iz 1917. Ovaj zahtev Lavdžoj je argumentovao koristeći analogiju sa prirodnim naukama koje, ne samo da opstaju kao samostalni predmeti, već upravo kao takvi imaju snažan uticaj na sveukupnu stvarnost. Smatrao je da će ovim putem filozofija postići isto što postižu nauke, te da je samo potrebno da se filozofski sadržaji interpretiraju na razumljiv i prijemčiv način. Danas su SAD među državama koje nemaju filozofiju u preduniverzitetskom školskom programu čak ni kao izborni program. Filozofija i nastava filozofije nisu ista stvar, ali su svakako nužno „upetljane“ ne samo svojim sadržajem, već i samorazumevanjem. Da li je nastavnik filozofije filozof u učionici? Da li je filozofija još jedan nastavni predmet? Kakav je smisao korelacije filozofije i ostalih nastavnih predmeta? Konačno, kakav je status nastave filozofije i koliko će još dugo postojati u našem obrazovnom sistemu? Poslednje pitanje nije samo sindikalno, niti poziv na građanski angažman; to je pitanje filozofije nastave filozofije. Uostalom, da nema nastave filozofije, kakav bi bio smisao našeg susreta?

Ključne reči: nastava filozofije, profesionalizacija filozofije, Rorti, američka filozofija

⁴ prof.milosh@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Marija Jovanović⁵
Gimnazija Mladenovac
Mladenovac

Filozofija u učionici: istraživanje ličnog iskustva

Apstrakt: U želji da doprinesem zajedničkom razumevanju metodike nastave filozofije u savremenom školstvu u Srbiji, u svom izlaganju odgovoriću na sledeća pitanja koja je, pored ostalih, organizator predložio kao mogući okvir za promišljanje i analiziranje metoda delotvornog prenošenja filozofskih sadržaja i načina mišljenja, kako bi se osiguralo da pedagoške strategije odgovaraju ciljevima filozofskog obrazovanja. Ta pitanja su:

1. Kako shvatate glavne obrazovne svrhe nastave filozofije i šta kao nastavnik želite da postignete?
2. Kako podsticati transfer filozofskih pitanja i filozofskog mišljenja u konkretne životne problemske situacije?
3. Koristite li neke određene metode u komunikaciji sa učenicima?
4. Kako ocenjujete učenike i kako pratite njihov razvoj? Kako individualizujete nastavu i kako je prilagođavate različitim stilovima učenja?
5. Sa kojim se praktičnim problemima susrećete u nastavi i kako ih prevazilazite?

⁵ marijartjovanovic@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Izlaganje predstavlja analizu ličnog iskustva iz nastave filozofije u školskoj 2023/2024. godini u Gimnaziji Mladenovac, a odgovori na navedena pitanja zasnovani su na mojoj nastavnoj praksi, razgovorima sa učenicima, analizi efikasnosti određenih aktivnosti, praćenju mog profesionalnog razvoja kao i rezultatima ankete sprovedene među učenicima trećeg razreda Gimanzije Mladenovac, u odeljenjima prirodnog i društvenog smera, kao i odeljenju opšteg tipa, osmišljene za potrebe ovog skupa. Na osnovu rezultata sprovedene analize pokazujem da neprekidno promišljanje sopstvenih nastavnih metoda, procena njihove uspešnosti u saradnji sa učenicima i usklađivanje istih sa interesovanjima učenika, fleksibilnost i spremnost nastavnika da metode koje koristi u nastavi blagovremeno i u hodu koriguje u skladu sa dobijenim povratnim informacijama, doprinose delotvornosti prenošenja filozofskih sadržaja učenicima, tj. postizanju ciljeva koje nastava filozofije ima.

Ključne reči: metodika nastave filozofije, ciljevi filozofskog obrazovanja, analiza ličnog iskustva

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Aleksandra Maksić⁶

Zrenjaninska gimnazija

Zrenjanin

Filozofija i ROK, radionice opšte kulture

Apstrakt: U proteklih trideset godina, u Zrenjaninskoj gimnaziji su realizovani različiti oblici filozofske prakse kao što su filozofski kafe, filozofska razmena, Tagorin centar, radionice sa seniorima, filozofske šetnje, filozofske šetnje sa kućnim ljubimcima, kao i rad sa decom predškolskog uzrasta. Posebnu pažnju posvetiću radionicama opšte kulture, ROK, koje su zamišljene i realizovane kao mesečni susret različitih učenika naše škole koji upoznaju druge učenike sa njihovim samostalnim istraživanjem različitih fenomena opšte i filozofske kulture. Predstaviću siže nekoliko radionica, a pre svega onih o rok i džez muzici uz odlomke sa istih u vidu interaktivne prezentacije.

Ključne reči: opšta kultura, filozofska praksa, Tagorin centar, rok, džez

⁶ maksic68aleksandra@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Damir Malešev⁷

Gimnazija „Isidora Sekulić“

Novi Sad

Grafičke sheme kao didaktičko sredstvo u nastavi filozofije

Apstrakt: Grafičke sheme kao vizualizacija filozofskih pojmova i problema nastale su spontano, tokom dugogodišnje nastavničke prakse u gimnaziji, sa učenicima treće i četvrte godine. One ilustruju pojedine segmente nastavnih jedinica iz oblasti logike i istorije filozofije. Upotrebljivost ovih shema zasnovana je na već osvedočenim uvidima u korisnost vizuelno-logičkog pristupa učenju u najopštijem smislu. S obzirom na to da pamtimo u slikama, vizuelno učenje je nezaobilazan didaktički element nastavnog procesa. Ovde je reč o konkretizaciji apstraktnih filozofskih pojmova i očiglednom prikazivanju pojmovnih odnosa. Nastavnik kombinuje verbalno objašnjenje pojma sa odgovarajućom grafičkom shemom, ukazujući na analogiju između strukture sheme i strukture samog pojma. Nastavnik koji koristi ove sheme, može da ih dopunjuje i prepravlja u skladu sa svojim metodama rada i prema zahtevima učenika.

Ključne reči: grafičke sheme, nastava filozofije, vizuelno učenje

⁷ dmalesev@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Mirko Marković⁸

Gimnazija „Vuk Karadžić“

Loznica

Mogućnosti primene projektnog učenja u nastavi filozofije

Apstrakt: U izlaganju se predstavlja primena projektnog učenja u nastavi filozofije, kao inovativnog i delotvornog pristupa koji može da podstakne kritičko mišljenje, kreativnost i saradnju učenika. Ističe se veza ove metode sa konstruktivističkom paradigmom, koja polazi od ideje da učenici samostalno grade svoje znanje kroz aktivno istraživanje, rešavanje problema i refleksiju. Razmatra se kako projektno učenje omogućava da se nastava filozofije prilagodi interesima i potrebama učenika, da se poveže sa relevantnim pitanjima iz svakodnevnog života i da se razvijaju veštine neophodne za uspešno funkcionisanje u društvu učenja i znanja. Pored toga, kako novi standardi postignuća i ishodi učenja donose obavezu integrisanja međupredmetnih kompetencija u programe nastave i učenja svih predmeta, analizira se u kojoj meri projektno orijentisana nastava pomaže da se kod učenika razvijaju ključne kompetencije potrebne za celoživotno učenje. Kroz analizu iskustva praktičara prikazuju se sve faze projektnog učenja koje su realizovane u nastavi filozofije sa učenicima IV razreda gimnazije. U zaključku se ističe da primena projektnog učenja može da unapredi nastavu filozofije u srednjoj školi jer stimuliše interesovanja i motivaciju učenika, podržava razvoj metakognitivnih strategija, olakšava razumevanje apstraktnih pojmova, omogućava međupredmetno povezivanje i podstiče demokratsku kulturu.

Ključne reči: nastava filozofije, konstruktivistička paradigma, projektno učenje, ključne kompetencije.

⁸ profmirko@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Siniša Mitrić⁹

Matematička gimnazija

Geološka i hidrometeorološka škola

„Milutin Milanković“

Beograd

**Filozofska prelivanja i prelazi
kroz analogne školske, duhovne i životne sadržaje
(mogući doprinos kvalitetu nastave filozofije)**

Apstrakt: Sigurno je da se srednjoškolska nastava filozofije suočava za prilično ozbiljnim izazovima, da nosi sa sobom veoma specifične methodske zahteve, inicira složene analize, pokreće projekte i traži kreativna rešenja. Da li je ovde reč o učenju filozofije, tumačenju teksta, dijaloškoj razmeni – nismo najsigurniji. Pored poverenja koje treba da razvije kod učenika i sposobnosti da uskladi i uravnoteži tematski sadržaj, najvažniji napor nastavnika filozofije usmeren je na mogućnost povezivanja, prožimanja i prelivanja analognih oblasti iskustva, od misaonog do vizuelnog, od filozofije do književnosti, od fiksiranih pojmovnih određenja do višeznačnih igara umetnosti. Potrebno je, dakle, apstraktno sivilo tradicionalnih učionica ispuniti plavetnim simbolima lepote; privlačni primeri, zanimljive anegdote, literarna slikovitost i besednička melodičnost. Mi, stoga, moramo delimično izaći iz prepoznatljivog pojmovnog diskursa, ostajući istovremeno povezani sa njim. Potrebno je svet filozofije oživotvoriti i životni svet osmisliti, korelirajući prizore i reči, doživljaje i ideje. Naša je dužnost da podstaknemo, ohrabrimo i motivišemo učenike u pokušaju da unutar sebe pronađu svoja najbolja izdanja.

Ključne reči: metodički zahtevi, pojam, analogne oblasti iskustva

⁹ mitricsinisa20@gmail.com

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Aleksandra Peričin¹⁰

Četvrta gimnazija

Beograd

Čemu filozofija u učionici?

Apstrakt: Iz ugla nastave, što će biti osnovna perspektiva mog izlaganja, predloženo pitanje – čemu filozofija? potrebno je preinačiti u pitanje – čemu filozofija u učionici? U naše doba, filozofija se u odnosu na nastavu koja je u krizi, čini još izlišnijom. Pitanje organizacije nastave filozofije u školama hronično se zanemaruje. No, upravo se ono što nas najmanje zanima, što previdamo, vraća kao pitanje, obraća nam se, te ne bi bilo loše da ga čujemo. Ako nekome ovakav ton zvuči hajdegerijanski, to je dobro, to mi i jeste namera. Prema mom iskustvu, pitanja kojima se filozofija najživlje obraća učenicima jesu etički problemi, organizacija sopstvenog života, postizanje individualne sreće. Učenici žure da na ova pitanja zadobuju odgovore, ali je primetno da im nedostaje bolje razumevanje filozofske terminologije, istoričnosti njenih pojmova, bez čega sve o čemu govorimo – primaju kao puko ispredanje mnjenja. Na nivou programa, u tom smislu, nedostaje bolje razvijen uvodni blok u kojem bi se upoznali s karakterom filozofskih pojmova. Rudimentarna zamisao takvog dela programa okosnica je mog izlaganja.

Ključne reči: filozofija, učionica, nastava filozofije, filozofska terminologija, filozofski pojmovi, uvod u filozofiju

¹⁰ aleksandrapericin@ucenje.cetvrtagimnazija.edu.rs

beleške

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

Beleške o izlagačima

Zoran Bašić

Diplomirao filozofiju 1994. Radio u Institutu za filozofiju Filozofskog fakulteta 2 godine. Predavao logiku i filozofiju od 1995. do 1999. godine u III i VI beogradskoj gimnaziji. Od 1999. radi u XIII beogradskoj gimnaziji kao profesor. U jednom mandatu bio direktor gimnazije a od 2005. radi u gimnazijskoj biblioteci. Oblast interesovanja u filozofiji: kritička teorija društva i egzistencijalistički pravci filozofije XX veka. Interesuje se za vojnu istoriju i objavio je knjigu o Španskom građanskom ratu.

Danijela Grujić

Rođena 24. jula 1974. godine u Zenici. Doktorsku disertaciju na temu "Filozofija i problem verske tolerancije" izvela pod mentorstvom prof. Dr Miše Kulića i odbranila je u decembru 2015. godine na Filozofskom fakultetu u Istočnom Sarajevu. Zaposlena je u gimnaziji „Jovan Jovanović Zmaj“ u Novom Sadu kao profesor filozofije. Bila je narodni poslanik u 13. sazivu Narodne skupštine Republike Srbije (2022/23.). Od 2005. godine sa povremenim prekidima bila je tehnički urednik, a potom i zamenik glavnog urednika naučnog časopisa *Religija i tolerancija*, publikacije Centra za empirijsko istraživanje religije iz Novog Sada. Član je Srpskog filozofskog društva. Učestvovala je u radu brojnih međunarodnih naučnih skupova. Autor je preko dvadeset i pet naučnih radova i dve monografije pod naslovom „Filozofija i problem verske tolerancije“ (2016) i „Autentično mišljenje“ (2022). Živi i radi u Novom Sadu. Majka je dvoje dece.

Iris Janković

Predaje filozofiju u Prvoj beogradskoj gimnaziji. Kao saradnik ZUOV-a učestvovala je u pisanju *Programa* i *Standarda* za predmet Filozofija i bila evaluator predlaganih udžbenika filozofije za treći i četvrti razred gimnazije. Diplomirala je na katedri za filozofiju Filozofskog

fakulteta u Beogradu. Završila je master i doktorske studije na Fakultetu političkih nauka u Beogradu na programu Studije kulture. Polje interesovanja: savremena kontinentalna filozofija u oblasti metafizike i teorije saznanja. Učestvovala je kao izlagač na nekoliko međunarodnih stručnih skupova. Prevodi sa engleskog jezika.

Miloš Jeremić

Nastavnik filozofije u *Požarevačkoj gimnaziji* i spoljni saradnik IFDT. Autor je udžbenika za filozofiju, priručnika za nastavnike filozofije, kao i stručnih tekstova o obrazovanju. Od 2014. do 2017. godine bio je angažovan kao nezavisni ekspert za obrazovanje pri *Savetu Evrope* i učesnik je Uneskovog skupa na kome je usvojena *Preporuka za nastavu filozofije u Evropi i Severnoj Americi*. Osnovao je *Srpsku olimpijadu filozofije* 2011. godine. Njegov pristup *filozofiji sa decom*, koji omogućava uvođenje učenika u tradicionalne sadržaje nastave filozofije, prepoznatljiv je i poznat širom Evrope.

Marija Jovanović

Rođena je 1980. godine u Beogradu. Završila je Gimnaziju Mladenovac, društveno-jezički smer, 1999. godine. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, Odsek za filozofiju, 2008. godine. Kao nastavnik filozofije radila je u Tehničkoj školi Mladenovac (2016 – 2017), u Četvrtoj gimnaziji u Beogradu (2017 – 2018), a od 2023. godine radi kao nastavnik filozofije u Gimnaziji Mladenovac. U periodu od 2013. do 2023. godine, kao koosnivač i ovlašćeni zastupnik udruženja Asocijacija za podršku nauke, kulture i umetnosti „Noumena“ radila je na poslovima organizacije i realizacije različitih programa iz oblasti nauke, kulture i umetnosti na teritoriji Gradske opštine Mladenovac, Gradske opštine Sopot i Gradske opštine Novi Beograd. 2018. godine Udruženje „Noumena“ dobilo je Povelju gradske opštine Mladenovac za izuzetan doprinos u kulturi.

Aleksandra Maksić

Profesor filozofije – master, Zrenjaninska gimnazija. Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu. Objavljene knjige: *Levinas' Philosophy of Communication or Responsibility for the Other*, LAP Lamber Academic Publishing, Berlin 2015. *Ahimsa; Tagore and Gandhi*, Gradska biblioteka Žarko Zrenjanin, 2021, ISBN 9788672842326. Osnivač Tagorinog centra Srbija, 2011. godine. Vođa delegacije Srbije na Međunarodnoj filozofskoj olimpijadi 2014. Koordinator programa Srpskog filozofskog društva za Zrenjanin. Koordinator filozofske razmene Minerva, gimnazija Hercogenrat. Koordinator festivala *Euriade, Mladi u dijalogu*, Holandija, Kerkrade. Nagrada na regionalnom takmičenju *Ulaznica*, treće mesto za esej, 2013. Godine. Najbolji projekat, PAAD fondacija, Nemačka, 2013, 2014.

Damir Malešev

Rođen u Novom Sadu 1968. godine. Zaposlen kao profesor filozofije u gimnaziji „Isidora Sekulić“. Član Udruženja književnika Srbije. Objavljuje pesme, pesničke prevode, eseje i grafičke radove u raznim časopisima (*Kvadart, Misao, Književna reč, Slovo Ćirilovo, Istok, Bagdala, Povelja, Polja...*). Ima objavljene dve zbirke poezije (*Rast i Vreme odbrane*) i dve knjige pesničkih prevoda (*Kamena ograda*, korejska poezija i antologija poezije Bitlsa, *Ka drugoj strani vasion*). Takođe, imao je nekoliko samostalnih i grupnih izložbi svojih likovnih radova: grupna izložba u Gradskoj biblioteci grada Beograda, sa temom „Ćirilica“ (2006), grupna izložba u Vojvođanskoj banci u Novom Sadu, sa temom „Šah“ (2005), samostalna izložba asemblaža u Muzeju grada Novog Sada (2003), samostalna izložba u Novosadskom otvorenom univerzitetu (2004), samostalna izložba u novosadskom Kutku za kulturu (2020), samostalna izložba u galeriji *Grafiti*, grupna izložba u Kulturnom centru grada Novog Sada, sa temom „Inspirisani Ćirilicom“ (2022).

Mirko Marković

Rođen 1971. godine, nastavnik filozofije i građanskog vaspitanja u Gimnaziji „Vuk Karadžić“ u Loznici. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, gde je položio i stručni ispit za profesora filozofije. Saradnik je Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja i Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja na stručnim poslovima ocene kvaliteta rukopisa udžbenika, razvoja nastavnih programa i na projektima unapređivanja nastave i učenja, digitalne, medijske i informacione pismenosti. Ostvario je preko 2000 sati mentorskog rada sa nastavnicima-pripravnici nastavnici-stažistima i studentima na praksi. U svom profesionalnom angažovanju, posebno se bavi temama vezanim za metodiku nastave filozofije, projektno učenje, medijsku i informacionu pismenost i karijerno vođenje i savetovanje. Autor je ili koautor 19 naučnih i stručnih radova, šest priručnika i četiri akreditovana programa stručnog usavršavanja za nastavnike.

Siniša Mitrić

Rođen 1969. godine. Nastavnik filozofije u Matematičkoj gimnaziji i Geološkoj i hidrometeorološkoj školi u Beogradu. Radio u Sportskoj i Računarskoj gimnaziji, Srednjoj stručnoj školi „Orfelin“ i osnovnoj školi „Milan Rakić“ u Beogradu. Napisao više stručnih tekstova u obrazovnim, sindikalnim i kulturnim glasilima. Saradnik u sociološkom istraživanju društvenih stavova o verskoj nastavi (zajedno sa dr Draganom Radisavljević-Ćiparizović). Učesnik u akreditovanom programu „Razvionica“ (mentorski rad nastavnika srednjih škola). Završio dvogodišnji neformalni postdiplomski program „Hrišćanske studije“ u organizaciji Hrišćanskog kulturnog centra iz Beograda. Autor i koautor više popularnih knjiga za decu i odrasle, *Carstvo vrline*, *Škola vrline*, *Kazivanja o dedovima*. Član UKS i udruženja „Milutin Milanković“ iz Beograda.

Aleksandra Peričin

Nastavnica filozofije u IV beogradskoj gimnaziji. Posle diplomiranja 2013. godine radila u nekoliko nevladinih organizacija. Kao nastavnica na zamenu kratko radila u Filološkoj gimnaziji, zatim u Sportskoj gimnaziji pet godina. Od 2019. godine predaje filozofiju u Četvrtoj gimnaziji, u kojoj zajedno s koleginicom vodi debatni klub.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.091.33::1(497.11)(0.034.2)
37.015.31(497.11)(0.034.2)

СТРУЧНИ скуп о настави филозофије Филозофија у учионици (2024 ; Београд)

Stručni skup o nastavi filozofije Filozofija u učionici : [knjiga apstrakata] / [organizovao] Institut za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu 25. jun 2024., Beograd ; [urednici Nikolić Olga ... [i dr.]]. - Beograd : Institut za filozofiju i društvenu teoriju, 2024 (Beograd : Institut za filozofiju i društvenu teoriju). - 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : tekst ; 12 cm

Sistemska zahtevi: Nisu navedeni. - Nasl. sa naslovnog ekrana. - Tiraž 50. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija uz pojedine radove.

ISBN 978-86-82324-66-9

а) Филозофија -- Настава -- Методика -- Србија -- Апстракти
б) Настава -- Иновације -- Србија -- Апстракти

COBISS.SR-ID 147551753